

3. ARCHAIKUS NÉPI IMÁDSÁGOK SZÓKÉSZLETTANI ÉS JELENTÉSTANI VIZSGÁLATA

3.1. JELENTÉSTAN (SZEMIOTIKA) ÉS SZÓKÉSZLETTAN – MAGYAR NYELVTÖRTÉNET

A magyar nyelvtörténet összefoglaló áttekintése. In: A magyar nyelv története. Szerk. Benkő Loránd. Bp. 2002. 489-578. p.

GOMBOCZ Zoltán: A magyar történeti nyelvtan vázlata. 4. köt. Jelentéstan. Bp. 1999. 93 p.

HOPPÁL Mihály: Etnozsemiotika. Debrecen, 1992. 198 p. (Néprajz egyetemi hallgatóknak; 14.)

PETHŐ József: Alakzat és jelentés. Az alakzatok stílus- és jelentésképző szerepe a szövegben. Bp. 2011. 199 p. (Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához; 129.)

3.2. MAGYAR NÉPNYELV – ARCHAIKUS NYELV

Anthologia Hungarica: a régi világ tüköre. Négy évszázad művelődéstörténeti emlékei nyelvünkben. Az Erdélyi magyar szótörténeti tárból gyűjt. Hajdú Endre. Bp. 2011. 382-391. p.

KAPITÁNY Ágnes – KAPITÁNY Gábor: Mennyiben beszél más nyelven falu és város...? Falu-város különbségek a viselkedésben, a szemléletben és a nyelvhasználatban. In: „Jelbeszéd az életünk”. A szimbolizáció története és kutatásának módszerei. Szerk. K. Á., K. G. Bp. 1995. 592-602. p.

TÁNCZOS Vilmos: A nyelv megkövült képei (egy proverbium szótár elé). In: T. V.: Elejtett szavak. Egy csíki székely ember nyelve és világgépe. Csíkszereda, 2008. 253-349.p.

3.3. FOLKLORISZTIKA – NÉPKÖLTÉS ZET – NÉPI VALLÁS OSSÁG – ARCHAIKUS NÉPI IMÁDSÁG

3.3.1. FOLKLORISZTIKA

Magyar népi kultúra. Alapfogalmak, folklór, anyagi kultúra. Szerk. Keszeg Vilmos. Kolozsvár, 2008. 103-137. p.

TÁNCZOS Vilmos: A folklór képi nyelve. In: T. V.: Folklórszimbólumok. Kolozsvár, 2006. 7-31. p.

3.3.2. NÉPI VALLÁSOSSÁG – NÉPHIT

BÁLINT Sándor: A magyar katolikus nép. In: B. S.: Sacra Hungaria. Tanulmányok a magyar vallásos népelet köréből. Bp. 2009. 69-135. p.

BÁLINT Sándor: Népi hitélet. In: B. S.: A hagyomány szolgálatában. Összegejtött dolgozatok. Bp. 1981. 7-117. p.

BÁLINT Sándor: Népi hitvilág. In: Tápé története és néprajza. Szerk. Juhász Antal. Tápé, 1971. 629-642. p.

BÁLINT Sándor: Népünk imádságai. In: Regnum Egyháztörténeti Évkönyv. 2. Bp. 1937. 19-47. p.

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/MTA_Regnum_1937/?pg=24&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon:

<http://arcanum.hu/hu/adt/>

FETTICH Nándor: Vallásos jellegű varázs-szövegek a magyar néphitben. In: Ethnographia, 1971. 1. sz. 44-65. p.

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/Ethnografia_1971_082/?pg=63&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon:

<http://arcanum.hu/hu/adt/>

VOIGT Vilmos: A vallások társadalomtörténeti típusai: ősvallás, primitív vallás, (votaképpeni) vallás, világvallások, néphit és népi vallásosság. In: V. V.: A vallási élmény története. Bp. 2004. 31-51., 208-212. p.

3.3.3. ARCHAIKUS NÉPI IMÁDSÁGOK

CSÁKY Károly: „Ó, szép piros hajnal”. Népi imádságainkról. In: Cs. K.: „Ó, szép piros hajnal”. Tanulmányok, dolgozatok a szakrális néprajz köréből. Pozsony, 2005. 73-96. p.

Hosszú utak megszorodának... Archaikus népi imádságok, ráolvasók, szentes énekek Erdélyből és Moldvából. P. Daczó Árpád Lukács szentferencendi atya gyűjtése, 1974-1999. Sajtó alá rend. Takács György. Bev. Erdélyi Zsuzsanna. Bp. 2003. 35-259. p.

Szövegközlések.

ERDÉLYI Zsuzsanna: Archaikus és középkori elemek népi szövegekben. In: Ethnographia, 1971. 3. sz. 343-363. p.

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/Ethnografia_1971_082/?pg=381&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon:

<http://arcanum.hu/hu/adt/>

Ld. még:

PAIS Dezső: Hozzászólás Erdélyi Zsuzsanna előadásához (Archaikus és középkori elemek népi szövegekben). In: Ethnographia, 1971. 3. sz. 364-367. p.

<http://www.neprajzitasasag.hu/?q=digitalizalt>

MEZEY László: Korreferátum Erdélyi Zsuzsanna előadásához (Archaikus és középkori elemek népi szövegekben). In: Ethnographia, 1971. 3. sz. 3. sz. 367-370. p.

<http://www.neprajzitasasag.hu/?q=digitalizalt>

HOLL Béla: Hozzászólás Dobozyné Erdélyi Zsuzsanna „Archaikus és középkori elemek népi szövegekben” című előadásához. In: Ethnographia, 1971. 3. sz. 371-374.p.

<http://www.neprajzitasasag.hu/?q=digitalizalt>

Ua: E. Zs.: Múltunk íratlan lírája. Az archaikus népi imádságműfaj háttérvilága. Pozsony, 2015. 109-144. p.

ERDÉLYI Zsuzsanna: Archaikus népi imádságok. In: Magyar néprajz. Főszerk. Vargyas Lajos. 5. köt. Magyar népköltészet. Bp. 1988. 692-748. p.

<http://mek.niif.hu/02100/02152/html/05/249.html>

ERDÉLYI Zsuzsanna: Az archaikus népi imádságzáradékok történeti kérdései. In: Boldogasszony ága. Tanulmányok a népi vallásosság köréből. Szerk. E. Zs. Bp. 1991. 51-143. p.

Ua.: E. Zs.: Aki ezt az imádságot... Élő passiók. Pozsony, 2004. 27-134. p.

ERDÉLYI Zsuzsanna: Hegyet hágék, lőtöt lépék. Archaikus népi imádságok. Bp. 1978. 771, 4 p.

<http://mek.oszk.hu/05200/05255/html/>

Ism.: SZABÓ Ferenc: Archaikus népi imádságok. In: Távlatok, 2000. 50. sz. 642-646. p.

Sz. F.: Új távlatok. Eszmék és művek mérlegen. Bp. 2011. 450-456. p.

Sz. F.: Pannon Tükör, 2013. 4. sz. 65. p.

NAGY Olga: Ajánlás. TÁNCZOS Vilmos: Bevezetés. In: T. V.: Gyöngyökkel gyökereztél. Gyimesi és moldvai archaikus imádságok. Csíkszereda, 1995. 7-9., 11-26. p.

Szövegközlésekkel is.

Ott látok egy aranyágot... Archaikus népi imáink világa. Szerk. Pomozi Péter. Sátoraljaújhely, 2016. 83 p.

SILLING István: Archaikus népi imáinkról. In: Híd, 1983. 9. sz. 1077-1084. p.

Szent szövegek, imádságok, imaalkalmak. Szenttisztelet. In: Népi vallásosság a Kárpát-medencében 6. Konferencia Pápán 2002. június. 1. köt. Szerk. S. Lackovits Emőke, Mészáros Veronika. Veszprém, 2004. 449-550. p.

SZEMERKÉNYI Ágnes: Archaikus népi imádság. In: Magyar néprajzi lexikon. Főszerk. Ortutay Gyula. 1. köt. Bp. 1977. 134-136. p.

SZILÁRDFY Zoltán: Szó és kép. Archaikus népi imádságok ikonográfiai párhuzama. In: Sz. Z.: Ikonográfia-kultusztörténet. Képes tanulmányok. Bp. 2003. 102-127. p.

TAKÁCS György: „Hirdesd a számból eredt szent igéket...” Bevezető helyett. In: T. Gy.: Aranykertbe' aranyfa. Gyimesi, hárompataki, úz-völgyi csángó imák és ráolvasók. Bp. 2001. 7-25. p.

Szövegközlésekkel is.

3.3.3.1. AZ ARCHAIKUS NÉPI IMÁDSÁGOK NYELVI JELLEMZŐI, SZÓKÉSZLETTANI ÉS JELENTÉSTANI VIZSGÁLATUK

BALÁZS Géza: Ott látok egy aranyágot – Archaikus népi imáink nyelvi világa. In: Nyelvünk és Kultúránk, 2016. 1-4. sz. 85-88. p.

http://mnyknt.hu/files/NyeK_2016_1-4_teljes_f_web.pdf

BÁRCZI Géza: Erdélyi Zsuzsanna „Hegyet hágék, lőtöt lépék...” című műve kapcsán. In: Vigilia, 1975. 2. sz. 80-81. p.

http://vigilia.hu/node/Vigilia_1975_02_facsimile.pdf

CSÚRY Bálint: Csángó Miatyánk. In: Magyar Nyelv, 1930. 5-6. sz. 170-172. p.

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/MagyarNyelv_1930/?pg=176&layout=s

Online hozzáférés az Arcanum Digitális Tudástár (ADT) hozzáférési pontokon:

<http://arcanum.hu/hu/adt/>

ERDÉLYI Zsuzsanna: Az archaikus népi imádságok középkori összetevői. In: A magyar vers. Az I. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus előadásai. 1981. augusztus 10-14. Szerk. Béládi Miklós et. al. Bp. 1985. 303-309. p.

LOVÁSZ Irén: Az imádkozásról. Nyelvészeti-pragmatikai és kulturális-antropológiai megközelítés. In: „Nyisd meg, Uram, szent ajtódat...” Köszöntő kötet Erdélyi Zsuzsanna 80. születésnapjára. Szerk. Barna Gábor. Bp. 2001. 3-25. p.

LOVÁSZ Irén: „Krisztus urunk maga mondta...” Szemiotikai lehetőségek az archaikus népi imádságok kutatásában. In: Vallástudományi Szemle, 2011. 3. sz. 86-97. p.

LOVÁSZ Irén: „Szent szó, szent beszéd.” A beszédhelyzetek és a motívumok kapcsolódása a magyar archaikus népi imádságokban. In: Régi magyar imakönyvek és imádságok. Szerk. Bognár Judit. Piliscsaba, 2012. 167-179. p.

Rövidített változata: In: Vigilia, 1991. 5. sz. 334-335. p.
http://vigilia.hu/node/Vigilia_1991_05_facsimile.pdf

PELCZER Katalin: Egy archaikus népi imafajta szövegtipológiai értelmezése. In: Magyar Nyelv, 2002. 3. sz. 294-300. p.

<http://www.c3.hu/~magyarnyelv/02-3/PELCZER.pdf>

PÓCS Éva: Utószó. In: Szem meglátott, szív megvert. Magyar ráolvasások. Vál., összeáll., a jegyz. és az utószót írta Pócs Éva. Bp. 1986. 235-273. p.
Szövegközlésekkel is.

POLNER Zoltán: Bevezető. In: P. Z.: Föld szülte fáját. Szeged környéki ráolvasások és népi imádságok. Szeged, 1978. 7-25. p. (Szeged múltjából, 1.)

Ua. (részletek): P. Z.: Isten zsámolyánál. Népi vallásos költészet. Szeged, 2000. 461-468. p. (Tisza hangja; 50.)
Szövegközlésekkel is.

POLNER Zoltán: Bevezető. In: P. Z.: Koronával koronázzák. Makó környéki népi imádságok és Krisztus-legendák. Makó, 1985. 3-14. p. (Makói Múzeum Füzetei, 48.)

Szövegközlésekkel is.

POMOZI Péter. Erdélyi Zsuzsanna imádságai. In: Édes Anyanyelvünk, 2016. 1. sz. 6. p.

<http://docplayer.hu/19632066-.html>

SILLING István: A népi imádságok szókészletéből. In: S. I.: Vajdasági népi imádságok és nyelvezetük. Tanulmány. Újvidék, 2003. 154-170. p.

SILLING István: Piros hajnal hasadtán. A vajdasági magyar archaikus népi imádságok néhány nyelvjárási sajátossága. In: „Nyisd meg, Uram, szent ajtódat...” Köszöntő kötet Erdélyi Zsuzsanna 80. születésnapjára. Szerk. Barna Gábor. Bp. 2001. 39-45. p.

SILLING István: A szenvedéstörténet motívumkörének nyelvi kifejezői. In: S. I.: Vajdasági népi imádságok és nyelvezetük. Tanulmány. Újvidék, 2003. 79-95. p.

Szövegközlésekkel is.

SILLING István: A vajdasági magyar archaikus népi imádságok nyelvi aspektusai. In: Híd, 2000. 3-4. sz. 158-167. p.

http://adattar.vmmi.org/cikkek/16610/hid_2000_03-04_13_silling.pdf

TÁNCZOS Vilmos: A népi kultúra elfelejtett nyelvéről. In: T. V.: Eleven ostya, szép virág. A moldvai csángó népi imák képei. Csíkszereda, 2000. 5-10. p.

TÁNCZOS Vilmos: Az imaszövegek képi-szintaktikai egységei. In: T. V.: Nyiss kaput, angyal! Moldvai csángó népi imádságok. Archetipikus szimbolizáció és élettér. Bp. 2001. 130-231. p.

Szövegközlésekkel is.

TÁNCZOS Vilmos: A szent megnyilatkozásai a moldvai és gyimesi népi imádságokban. In: A szentisztelet történeti rétegei és formái Magyarországon és Közép-Európában. A magyar szentek tisztelete. Szerk. Barna Gábor. Szeged, 2001. 247-258. p. (Szegedi vallási néprajzi könyvtár; 8.)

Összeállította:
Vörösne Adler Erika